

**КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА
«КОРОСТЕНСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
КОРОСТЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

С.В. Черняєва
Черняєва С.В.

Наказ № 26-08
від 08.06.2026

**ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів
закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію
Державного стандарту базової середньої освіти
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ШКОЛІ: ВІД СТРАТЕГІЇ ДО ПРАКТИКИ»**

Розробники:

Поліщук Оксана Вікторівна, консультант комунальної установи «Коростенський Центр професійного розвитку педагогічних працівників Коростенської міської ради»

Зарицька Олена Володимирівна, консультант комунальної установи «Коростенський Центр професійного розвитку педагогічних працівників Коростенської міської ради»

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904)

Термін дії програми: з 01.08.2026 до 01.08.2031 року

Рецензенти:

Краснокутська Алла Володимирівна, начальник відділу освіти виконавчого комітету Коростенської міської ради

Кузнєцова Оксана Володимирівна, директор Коростенського міського ліцею №2 імені Володимира Сингаївського Житомирської області, вчитель географії вищої кваліфікаційної категорії, «учитель-методист»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена необхідністю якісного перетворення освітнього процесу в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти та Концепції «Нова українська школа». Сучасний етап реформування Нової української школи вимагає від педагога здатності виступати архітектором освітнього середовища, де пріоритетом є не лише передача знань, а й розвиток життєвих навичок, критичного мислення та когнітивної гнучкості учнів. Потреба в опануванні нових стратегій навчання диктується необхідністю підготовки випускника до викликів динамічного суспільства.

Зміст програми базується на інтеграції провідних методологічних підходів: компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, середовищного та STEM-підходу. Програма пропонує розглядати кожен підхід як цілісну стратегію, що визначає вибір методів і прийомів навчання для створення суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Особлива увага приділяється механізмам взаємодоповнюваності цих стратегій, що дозволяє вчителю ефективно моделювати освітню траєкторію учня як в очному, так і в дистанційному чи змішаному форматах.

Практико-орієнтований складник програми зосереджений на опануванні технологій проблемного, проектного та кооперативного навчання. Слухачі курсу залучаються до вивчення методик «глибинного навчання» та алгоритмів конструювання компетентнісно орієнтованих завдань. Програма передбачає розвиток умінь щодо використання інструментів стратегічної кооперації, зокрема розроблення матриць оцінювання групової діяльності та впровадження технік рефлексивного навчання, що сприяє усвідомленому залученню учня до освітньої діяльності.

Нормативно-правову основу програми становлять закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепція «Нова українська школа», Державний стандарт базової середньої освіти, а також вимоги Професійного стандарту вчителя «Вчитель закладу загальної середньої освіти» та Постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

Участь у програмі забезпечить системне вдосконалення професійних компетентностей педагогів, сприятиме розвитку здатності до рефлексивного аналізу власної практики та дозволить ефективно трансформувати освітні стратегії в дієві інструменти формування успішної особистості в умовах Нової української школи.

Цільова група: вчителі закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання, 7-9 класи).

Обсяг (тривалість): 15 годин (0,5 ЄКТС)

Особливості реалізації програми: Реалізація програми ґрунтується на застосуванні практико-орієнтованих технологій навчання, що передбачають активне залучення слухачів до аналізу професійних ситуацій з практики учасників, моделювання варіативних навчальних обставин та конструювання фрагментів уроків. Пріоритетна увага приділяється методиці впровадження проблемного, проектного та кооперативного навчання як дієвих стратегій формування суб'єктності учня, а також інструментам організації глибокого навчання для розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості.

Методологія програми передбачає інтенсивну професійну взаємодію учасників, що включає фахові дискусії щодо ефективності освітніх практик та виконання індивідуальних і групових проєктів. Зміст завдань спрямований на адаптацію компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та STEM-підходів до специфіки очного, дистанційного та змішаного форматів освітнього процесу.

Протягом навчання слухачі здійснюють системний аудит власної педагогічної діяльності, розробляють банк компетентнісно орієнтованих завдань та проєктують сценарії навчальної взаємодії на засадах кооперації та проблемно-пошукової діяльності. Важливим складником є розроблення індивідуального плану професійного розвитку щодо інтеграції сучасних підходів у викладання навчальних предметів.

Форми організації навчання орієнтовані на трансформацію теоретичних знань у практичні навички, стимулювання рефлексивної культури вчителя та забезпечення глибокого розуміння механізмів оновлення освітнього процесу відповідно до вимог Нової української школи.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очно-дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: системне вдосконалення професійних компетентностей педагогічних працівників щодо стратегічного планування та практичної реалізації сучасних підходів до навчання в Новій українській школі. Навчання спрямоване на розвиток здатності вчителя ефективно інтегрувати концептуальні засади Державного стандарту базової середньої освіти у власну педагогічну діяльність, забезпечуючи перехід до компетентнісної та діяльнісної моделей навчання через впровадження інноваційних методик, технологій кооперації та інструментів рефлексивного аналізу відповідно до вимог професійного стандарту вчителя.

Завдання підвищення кваліфікації:

- удосконалити навички професійної рефлексії та самоаудиту щодо результативності впровадження інноваційних освітніх стратегій у практичну діяльність;

- поглибити розуміння методологічних засад сучасних підходів (компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM-орієнтованого) та моделей організації навчальної діяльності (проблемного, проектного та кооперативного навчання) як фундаменту організації освітнього процесу;

- розвинути здатність до комплексного проектування навчальних занять на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії, що передбачає варіативність вибору методичного інструментарію залежно від формату навчання (очного, дистанційного чи змішаного);

- опанувати алгоритми конструювання компетентнісно орієнтованих завдань, спрямованих на організацію глибинного навчання, розвиток когнітивної гнучкості та критичного мислення учнів;

- сформувати практичні вміння щодо організації кооперативного навчання, зокрема використання стратегій командної взаємодії та застосування матриць оцінювання групової діяльності в межах формувального оцінювання;

- підвищити рівень професійної готовності до аналізу результативності освітніх рішень та їх корекції відповідно до виявлених пізнавальних потреб і прогресу кожного учня;

- забезпечити сталу мотивацію до безперервного вдосконалення професійної майстерності згідно з вимогами Професійного стандарту вчителя та актуальними векторами розвитку національної системи освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29 серпня 2024 року №1225:

А2. Предметно-методична компетентність – здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених державними стандартами освіти; формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти.

Б3. Компетентність педагогічного партнерства - здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

Г1. Прогностична компетентність - здатність прогнозувати результати навчання з урахуванням компетентнісного підходу; планувати освітній процес.

Г2. Організаційна компетентність - здатність організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; організовувати різні види

й форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти; організувати осередки навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти.

Г3. Оцінювально-аналітична компетентність - здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; аналізувати результати навчання здобувачів освіти; формувати спроможність у здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання.

Д1. Здатність до навчання впродовж життя – здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег; надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку; до інноваційної діяльності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації. Після завершення Програми підвищення кваліфікації слухачі вдосконалять комплекс професійних компетентностей, необхідних для успішного моделювання освітнього процесу в умовах реалізації реформи «Нова українська школа», розширять теоретичну базу щодо ключових методологічних підходів (компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного та STEM). Слухачі опанують практичний інструментарій для моделювання навчання на компетентнісній основі, навчатися ефективно впроваджувати технології проблемного, проектного й кооперативного навчання, створювати компетентісно орієнтовані завдання та системно аналізувати результативність власної педагогічної діяльності та **знатимуть** (*знаннєвий компонент*):

- концептуальні основи сучасних методик і підходів, що реалізуються в практиці НУШ;
- методологічні засади компетентнісної освіти згідно з Державним стандартом;
- методики організації проблемно-пошукової, проектної та групової діяльності учнів;
- психолого-педагогічні умови формування критичного мислення та глибинного засвоєння матеріалу;
- структуру завдань компетентнісного характеру;
- критерії педагогічної рефлексії як інструменту підвищення якості викладання.

Слухачі **вмітимуть** (*діяльний компонент*):

- планувати освітню діяльність на принципах компетентнісного, діяльнісного та особистісно орієнтованого навчання;
- моделювати компетентісно орієнтовані завдання та інтегрувати ефективний освітній інструментарій;
- успішно поєднувати елементи кооперативного навчання та STEM-освіти;
- координувати групову взаємодію здобувачів освіти із застосуванням критеріальних матриць оцінювання;

- трансформувати методики навчання під вимоги дистанційного, синхронного/асинхронного та традиційного форматів;
- моніторити результативність власної роботи, здійснювати самоаналіз та адаптувати педагогічну стратегію під потреби класу.

Слухачі **демонструватимуть** сформованість професійних диспозицій (*ціннісний компонент*), що передбачають:

- прийняття філософії змін та відкритість до модернізації освітнього середовища;
- розуміння персональної відповідальності за якість впровадження стандартів НУШ;
- орієнтацію на постійну рефлексію своєї діяльності та подолання професійних стереотипів;
- мотивацію до неперервної освіти впродовж життя та підвищення кваліфікаційного рівня.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації ґрунтуються на компетентнісному підході, принципах прозорості, зрозумілості та об'єктивності. Оцінювання результатів навчання в межах програми підвищення кваліфікації здійснюється з метою визначення рівня сформованості професійних компетентностей слухачів.

Встановлення відповідності результатів навчання вимогам програми передбачає:

- участь педагогічного працівника в очних або онлайн-заняттях в обсязі не менше 75% загальної тривалості навчання;
- виконання індивідуальних і групових практичних завдань відповідно до Програми;
- проходження підсумкового тестування (20 тестових завдань), де правильна відповідь оцінюється в 1 бал, неправильна або відсутня - 0 балів (поріг успішності не нижче 60%).

Фіксація результатів відбувається в очному або електронному форматі. Отримані бали є підставою для ухвалення рішення щодо видачі сертифікату про підвищення кваліфікації.

Документ про підвищення кваліфікації: За результатами виконання Програми слухачам буде видано сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка, що відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (із урахуванням змін).

Вартість: безоплатно.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програма розроблена на основі особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів з урахуванням вимог Типової програми (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 № 904). Вона передбачає проведення лекцій, практичних занять, підсумкового контролю та організацію самостійної роботи. Оптимальний вибір форм, методів і засобів реалізації змісту кожного модуля здійснює викладач з урахуванням визначених цільових орієнтирів та специфіки аудиторії.

Організація навчання передбачає інтеграцію індивідуальних, групових та колективних видів діяльності, спрямованих на активну участь слухачів та розвиток їхньої професійної компетентності. Проведення лекційних занять здійснюється у форматі проблемних викладів, дискусійних панелей та вебінарів із впровадженням інтерактивних технологій та цифрового інструментарію.

Особливістю програми є виражена практична спрямованість, метою якої є формування здатності педагога до впровадження інноваційних змін в освітній процес. Практична частина курсу реалізується через залучення слухачів до активної командної та індивідуальної взаємодії за допомогою інструментів моделювання практичних ситуацій та спільне розв'язання складних педагогічних кейсів, а також у межах тренінгових занять і майстер-класів.

Самостійна робота передбачає опрацювання рекомендованих матеріалів і нормативних документів, виконання практичних та рефлексивних завдань за темами модулів, аналіз власної педагогічної діяльності з позицій сучасних підходів до навчання, підготовку прикладів освітніх напрацювань та їх представлення для професійного обговорення.

Підсумковий контроль здійснюється у формі онлайн-тестування.

На завершальному етапі слухачі проходять підсумкове тестування (20 запитань). Максимальна кількість балів — 20, прохідний бал — 60 % (12 балів). Результати тестування разом з активністю та виконанням практичних завдань враховуються під час ухвалення рішення щодо успішного завершення програми.

Загальний обсяг програми становить 15 годин (0,5 кредита ЄКТС), з них: 4 години — лекційні заняття, 8 годин — практична робота, 2 години — самостійна робота, 1 година — контрольний захід (тестування). Учасники, які відвідали не менше 75 % навчальних занять і успішно пройшли підсумкове оцінювання, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ					
Тема 1.1. Методологічна матриця сучасного навчання та синергія базових підходів	1	1	0	0	2
Тема 1.2. STEM-орієнтований підхід та специфіка його реалізації	1	1	0	0	2
Разом за модулем 1	2	2	0	0	4
МОДУЛЬ 2. ІНСТРУМЕНТИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СУБ'ЄКТНО-ДІЯЛЬНІСНОГО НАВЧАННЯ					
Тема 2.1. Проблемне навчання: технологічний механізм	1	1	0	0	2
Тема 2.2. Проектне навчання: від планування до результату	0	1	0	0	1
Тема 2.3. Кооперативне навчання та стратегії взаємодії в класі	0	1	1	0	2
Тема 2.4. Глибинне навчання: розвиток мислення та когнітивної гнучкості	1	1	0	0	2
Тема 2.5. Конструювання компетентнісно орієнтованих завдань та рефлексія	0	2	1		3
Разом за модулем 2	2	6	2	0	10

Контрольні заходи (онлайн-тестування)	0	0	0	1	1
РАЗОМ	4	8	2	1	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Тема 1.1. Методологічна матриця сучасного навчання та синергія базових підходів

Тема передбачає осмислення сутності сучасних підходів до навчання як стратегічної основи організації освітнього процесу в Новій українській школі відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти. Розглядається поняття «підхід» як цілісна дидактична система, що інтегрує в собі методи, форми й прийоми навчання та визначає загальну логіку і вектор побудови освітнього процесу. У межах теми аналізується зміна пріоритетів та ролі вчителя й учня в контексті переходу від репродуктивної знанневої моделі до компетентнісної, де головною метою стає заміна пасивного накопичення інформації на інтенсивний розвиток життєвих навичок (Life Skills) та когнітивної гнучкості особистості.

Розкриваються основні характеристики чотирьох фундаментальних підходів: компетентнісного (як орієнтації на формування готовності діяти та застосовувати знання у реальних життєвих контекстах), діяльнісного (де учень залучається до навчання як активний суб'єкт власної діяльності), особистісно орієнтованого (що забезпечує унікальність освітньої траєкторії та врахування індивідуальних потреб дитини) та середовищного (що актуалізує розвивальний та виховний потенціал фізичного й цифрового освітнього простору). Особлива увага приділяється принципу синергії, взаємозалежності та взаємодоповнюваності цих підходів, що є ключовою умовою гуманізації та орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість.

Практичне відпрацювання: аналіз реальних освітніх ситуацій з позицій різних методологічних підходів; компаративний аналіз традиційного та сучасного уроків; визначення потенційних можливостей та бар'єрів інтеграції базових підходів у власній педагогічній практиці; експрес-діагностика дидактичного потенціалу наявного освітнього середовища (рефлексія).

Тема 1.2. STEM-орієнтований підхід та специфіка його реалізації

Тема спрямована на глибоке вивчення інтегративного та STEM-орієнтованого підходів як дієвих інструментів подолання предметної ізольованості та формування цілісної наукової картини світу в учнів. Освітній

процес розглядається крізь призму міжпредметної інтеграції, де STEM-підхід виступає провідним механізмом поєднання природничих наук, технологій, інженерії та математики навколо розв'язання актуальних прикладних проблем. Значна увага приділяється вивченню специфіки реалізації цих підходів залежно від умов та форматів організації навчання в сучасному закладі освіти: в очному, дистанційному та змішаному режимах.

Лекційний матеріал висвітлює методичні орієнтири трансформації змісту предметів, зміну ролі педагога від транслятора теорії до ментора й фасилітатора дослідницької діяльності, а також значення практичної зорієнтованості навчання. Обґрунтовується роль рефлексивності як обов'язкового компонента навчальної діяльності, що забезпечує усвідомлення учнем власних способів дії та підвищує загальну ефективність впровадження сучасних підходів. Аналізуються специфічні інструменти, веб-ресурси та платформи, які дозволяють зберегти діяльнісну складову STEM-навчання в умовах віртуального чи гібридного освітнього середовища.

Практичне відпрацювання: моделювання фрагмента інтегрованого/STEM-уроку (або навчального заняття) з урахуванням вимог компетентнісного та діяльнісного підходів; розробка алгоритму проведення практичного STEM-завдання у форматі дистанційного чи змішаного навчання; рефлексивний аналіз та взаємооцінювання ефективності обраних колегами педагогічних рішень і дидактичних інструментів.

МОДУЛЬ 2. ІНСТРУМЕНТИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ СУБ'ЄКТНО-ДІЯЛЬНІСНОГО НАВЧАННЯ

Тема 2.1. Проблемне навчання: технологічний механізм

Тема присвячена дослідженню сутності, внутрішньої структури та психолого-педагогічних механізмів проблемного навчання як дієвого засобу активізації пізнавальної самостійності учнів. Освітній процес розглядається через призму створення ситуацій дидактичного виклику, де засвоєння нового матеріалу відбувається не через пасивне сприйняття готових відповідей, а через подолання внутрішнього когнітивного конфлікту. У лекційній частині аналізуються типи і класифікація проблемних ситуацій, алгоритм їх розгортання на уроці (від виникнення суперечності до формулювання гіпотези та знаходження розв'язання), а також сучасні цифрові та аналогові освітні інструменти, що дозволяють ефективно керувати цим процесом. Акцент зміщується на позицію учня як активного дослідника, який під керівництвом учителя-фасилітатора самостійно здійснює пошукові дії та розвиває мислительні операції аналізу, синтезу й узагальнення.

Практичне відпрацювання: аналіз готових педагогічних кейсів із метою виявлення структури проблемної ситуації; проектування та формулювання суперечностей і проблемних запитань до конкретних тем шкільних курсів; добір цифрових інструментів для організації евристичної бесіди.

Тема 2.2. Проектне навчання: від планування до результату

У межах теми детально вивчається проектне навчання як комплексна дидактична технологія, спрямована на формування в учнів автономії, критичного мислення та комплексу життєвих навичок у процесі створення матеріального чи соціального продукту. Розкриваються переваги проектного підходу порівняно з традиційним навчанням, зокрема його високий мотивувальний потенціал та практична спрямованість. Особлива увага приділяється покроковому алгоритму планування навчального проекту: від визначення соціально чи особистісно значущої проблеми та формулювання мети до етапів дослідження, презентації (продукту) та оцінювання результатів. Здійснюється компаративний аналіз проблемного та проектного навчання, визначаються їхні спільні риси (дослідницький характер, наявність проблеми) та відмінності (масштабність, обов'язкова наявність готового матеріалізованого продукту в проекті).

Практичне відпрацювання: розробка паспорта (концепту) навчального проекту для учнів із визначенням етапів, очікуваних результатів та інтегрованих зв'язків; створення критеріїв захисту учнівських проектів.

Тема 2.3. Кооперативне навчання та стратегії взаємодії в класі

Тема спрямована на опанування методології кооперативного навчання як простору соціальної взаємодії, взаємодопомоги та формування комунікативної компетентності учнів. Розглядаються провідні методи та організаційні стратегії кооперації в класі, а також ключові психолого-педагогічні умови, за яких групова робота є ефективною і не перетворюється на виконання завдання одним лідером. Особливий фокус спрямовано на критеріальний підхід до оцінювання командної взаємодії. Детально аналізується структура та правила розробки матриці оцінювання групової діяльності, яка дозволяє виміряти як індивідуальний внесок кожного учня, так і загальну якість групового продукту та рівень сформованості навичок командної роботи.

Практичне відпрацювання: конструювання критеріальної матриці (рубрикатора) для оцінювання групової діяльності учнів; моделювання стратегій розподілу ролей у мікрогрупах; розв'язання типових конфліктних ситуацій, що виникають під час кооперативного навчання.

Тема 2.4. Глибинне навчання: розвиток мислення та когнітивної гнучкості

Тема передбачає осмислення феномену глибинного навчання як вищого рівня засвоєння досвіду, що характеризується здатністю учня переносити отримані знання та вміння у принципово нові, незнайомі контексти. На противагу поверхневому навчанням, що базується на запам'ятовуванні, глибинне навчання орієнтоване на розвиток вищих рівнів мислення за таксономією Блума. Аналізуються практичні стратегії розвитку критичного мислення (методи критичного читання, аналіз джерел, відокремлення фактів

від суджень) та когнітивної гнучкості як базової життєвої навички. Висвітлюються дидактичні умови, за яких учень стає повноправним і активним суб'єктом навчальної діяльності, усвідомлює свої освітні цілі та бере на себе відповідальність за результати навчання.

Практичне відпрацювання: модифікація репродуктивних навчальних завдань на рівень завдань високого когнітивного навантаження (аналіз, оцінювання, створення); розробка дидактичних карток для стимулювання критичного мислення учнів.

Тема 2.5. Конструювання компетентісно орієнтованих завдань та рефлексія

Тема є узагальнювально-практичним завершенням другого модуля і фокусується на технології розробки компетентісно орієнтованих завдань як головного інструменту реалізації вимог Державного стандарту. Розглядаються складові компетентісно орієнтованих завдань (стимул, що мотивує до дії; інформація (дані); задачне формулювання; бланк відповідей або критерії оцінювання). Аналізуються методичні орієнтири для самостійного конструювання таких завдань учителем на основі життєвих ситуацій. Окреме місце в темі посідає розкриття сутності рефлексивності навчання. Рефлексія аналізується не як формальний підсумок уроку, а як усвідомлений ментальний процес, що дозволяє учневі зафіксувати приріст власних знань, проаналізувати траєкторію успіху чи причини помилок та розвинути когнітивні здібності.

Практичне відпрацювання: покрокове конструювання компетентісно орієнтованого завдання за визначеною структурою до обраної теми; розробка мінісценарію етапу рефлексії уроку з використанням різних технік (діяльнісна, сенсорна, когнітивна рефлексія).

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Проведення компаративного кейс-аналізу освітніх ситуацій. Проаналізувати запропоновані відеофрагменти або текстові описи двох уроків з однієї теми (традиційного «знаннєвого» та сучасного «компетентісного»). Визначити, які саме життєві навички (Life Skills) розвивалися в учнів у кожному випадку, та заповнити аналітичну T-таблицю.

2. Проектування карти синергії підходів. На основі теми календарно-тематичного планування з власного предмета розробити концептуальну схему-матрицю, яка наочно демонструє інтеграцію базових підходів (компетентісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, середовищного) в межах одного навчального заняття.

3. Моделювання STEM-завдання для різних форматів навчання. Розробити мінісценарій дослідницького чи інженерного STEM-завдання для учнів. Оформити технічну карту його реалізації у трьох варіантах: для стандартного очного навчання в класі, для синхронного дистанційного уроку (із використанням сесійних залів та інтерактивних дошок) та для асинхронного змішаного навчання.

4. Конструювання дидактичного інструментарію проблемного навчання. Обрати складну тему у власній предметній галузі та сформулювати для неї три типи проблемних ситуацій (ситуація-несподіванка, ситуація-суперечність, ситуація-невизначеність). Розписати алгоритм евристичної бесіди для виведення учнів на етап формулювання гіпотез.

5. Розробка паспорта навчального проєкту. Скласти структурований паспорт короткотривалого навчального проєкту. Обов'язково визначити: соціокультурний чи прикладний контекст проблеми, інтегровані зв'язки, покрокові завдання для самостійної пошукової діяльності учнів та фінальний матеріалізований продукт (результат) проєкту.

6. Проєктування критеріальної матриці оцінювання групової роботи.

Розробити аналітичний рубрикатор (матрицю) для оцінювання кооперативної діяльності учнів у мікрогрупах. Матриця повинна містити чіткі дескриптори за 3-4 рівнями навчальних досягнень для оцінювання як кінцевого продукту, так і м'яких навичок (Soft Skills: комунікація, розподіл ролей, взаємодопомога).

7. Модифікація репродуктивних вправ у завдання високого когнітивного рівня. Взяти два стандартні завдання з підручника, спрямовані на просте відтворення знань, та переформатувати їх у стратегії глибинного навчання за таксономією Блума — на рівень аналізу, оцінювання або створення, орієнтуючись на розвиток критичного мислення учнів.

8. Розробка компетентнісно орієнтованого завдання.

Сконструювати оригінальне компетентнісно орієнтоване завдання з власного предмета відповідно до його класичної структури. Завдання має містити: яскравий життєвий стимул (контекст), чітке задачне формулювання, адаптоване джерело інформації (текст, графік або інфографіку) та інструмент перевірки (модельну відповідь або шкалу оцінювання).

9. Моделювання рефлексивного фіналу уроку. Описати методичний алгоритм проведення етапу рефлексії для конкретного уроку. Запропонувати три різні мікротехніки (для оцінювання емоційного стану, результативності діяльності та глибини засвоєння змісту матеріалу), які забезпечують позицію учня як активного суб'єкта освітнього процесу.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Проаналізувати приклади кооперативного навчання (у власній предметній галузі), визначити його потенціал для формування життєвих навичок здобувачів освіти.

2. Ознайомитися з кращими міжнародними практиками (зокрема, за матеріалами дослідження PISA), проаналізувати трикомпонентну структуру компетентнісно орієнтованих завдань та розробити приклад завдання для власного предмета.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 №898. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti> (дата звернення: 06.05.2026)
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR160988?an=2> (дата звернення: 02.03.2026)
3. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 №2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 06.05.2026)
4. Про освіту: Закон України від 05. 09. 2017 №2145-УІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2.1.45-19#Text> (дата звернення: 06.05.2026)
5. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 №1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytelzakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 06.05.2026)
6. Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації: Наказ МОН України від 12.10.2022 №904. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhenniatipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyiserednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuyut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyiserednoyi-osviti> (дата звернення: 06.05.2026)
7. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення типових програм підвищення кваліфікації: Наказ МОН України від 13.10.2025 №1349. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsiishchodo-rozroblennia-typovykh-prohram-pidvyshchennia-kvalifikatsiipedahohichnykh-pratsivnykiv> (дата звернення: 06.05.2026)
8. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова КМУ від 21.08.2019 №800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF> (дата звернення: 06.05.2026)
9. Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти: Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 18.07.2025 №21/08-624. URL: https://drive.google.com/file/d/19L_rLZesrM2nxPS-T2rZxqFrpf5VRQ4C/view (дата звернення: 11.05.2026)

Основна література

1. Дослідження PISA: концептуальні засади оцінювання природничо-наукової, математичної та читацької грамотності / Офіційні звіти та рамкові документи Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО). URL: <https://testportal.gov.ua/osnovne-pro-doslidzhennya-pisa-ta-jogo-skladnyky/> (дата звернення: 11.05.2026)
2. Інтерактивний навчальний посібник «Сучасні технології освітнього процесу»: навчальний посібник / Т. Б. Поясок, О. І. Беспарточна, О. В. Костенко. – Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2019. – 224 с. URL: https://mtep.co.ua/user-files/stop_ nteraktivniy_n_p.pdf (дата звернення: 11.05.2026)
3. Лисогор Л., Берендєєв С., Косенчук Ю. Використання електронних освітніх матеріалів у освітньому процесі: сучасні підходи і технології Нової української школи. Випуск 1 : Навчально-методичний посібник. — Київ, 2023. – 117 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/metodychni-rekomendacziyi.pdf> (дата звернення: 11.05.2026)
4. Компетентнісно орієнтоване навчання: сутність, форми і методи: практичний посібник. [Електронне видання]/О.М. Горошкіна, В.І. Доротюк та ін. – К.: Педагогічна думка, 2022. – 221 с. URL: <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/Horoshkina-ta-in.-Posibnyk-profilne-1.pdf> (дата звернення: 11.05.2026)
5. Конструювання компетентнісно орієнтованого змісту повної загальної середньої освіти: збірник матеріалів науково-методичних семінарів і науково-практичної конференції, організованих і проведених у 2023/2024 н. р. за участі відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України [Електронне видання] / відп. ред. Д.О. Пузіков. – Київ : Педагогічна думка, 2024. – 268 с. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/TEZY_VIDDIL_ZBIRNYK_2024.pdf (дата звернення: 11.05.2026)
6. Методичні засади використання технологій STEM-освіти в гімназії: методичний посібник. [Електронне видання]/ Рогоза В.В., Левченко Ф.Г. та ін. – Київ.: Педагогічна думка, 2025. – 198 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/745291/1/Rohoza-ta-in_Metodychnyy-posibnyk.pdf (дата звернення: 11.05.2026)
7. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. –206 с. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf> (дата звернення: 11.05.2026)

9. Організатору інноваційної діяльності в закладах загальної середньої освіти: електронний навчально-методичний посібник / за заг. ред. С. В. Кириленко, І.Н. Євтушенко. Київ, 2025. – 438 с. URL: <https://znayshov.com/FR/44980/1094.pdf> (дата звернення: 11.05.2026)

10. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібник. — К.: Видавництво «А.С.К.», 2003. – 181 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0054143.pdf> (дата звернення: 11.05.2026)

Додаткова література

1. Берендєєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Сучасні підходи і технології Нової Української школи: компетентісно орієнтовані завдання як засіб формування ключових компетентностей. Випуск 2: Навчально-методичний посібник. — Київ, 2023. — 145 с. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/posibnyk.pdf> (дата звернення: 11.05.2026)

2. Збірник матеріалів «STEM – світ інноваційних можливостей. Реалізація програми інноваційного освітнього проекту «Я – дослідник» / укладачі: І. П. Василяшко, Н. І. Гущина, О. В. Коршунова, О. О. Патрикєєва— К.: Видавничий дім «Освіта», 2020. — 426 с. URL: https://yakistosviti.com.ua/userfiles/file/stem-svit_mozlyvostey.pdf (дата звернення: 11.05.2026)

3. Компетентісний підхід до вивчення української літератури в основній школі : посіб. / С. П. Паламар, Г. Л. Бійчук, В. О. Братко, Н. М. Логвіненко, А. М. Фасоля, В. М. Тименко, З. О. Шевченко. – К. : Видавничий дім «Сам», 2017. – 112 с. URL: <https://undip.org.ua/library/kompetentnisnyy-pidkhd-do-vyvchennia-ukrainskoi-literatury-v-osnovniy-shkoli-posibnyk/> (дата звернення: 11.05.2026)

4. Критичне мислення як педагогічний феномен / О. І. Пометун. Український педагогічний журнал. 2018. № 2. С. 89-98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2018_2_14 (дата звернення: 11.05.2026)

5. Норкіна О. В. Організація проектного навчання учнів. [наук.-метод. посіб.]. Черкаси: КНЗ «ЧОПООП ЧОР», 2024. 68 с. URL: <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/750/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf> (дата звернення: 11.05.2026)

6. Сучасний урок: 50 способів порефлексувати : електрон. навч.-метод. посіб. / Н. І. Білик, І. В. Добряк. – Полтава: ПОППО ім. М. В. Остроградського, 2021. – 74 с. URL: https://pano.pl.ua/images/FILES/pidrozdily/kafedra_pedmaisternosti/biblioteka/50-uruk.pdf (дата звернення: 11.05.2026)